



ทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้น โดยเทคนิคการสร้างภาพ กรณีศึกษาจากนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย Attitude Towards Stock Trading by Projective Technique : A Case Study from individual Thai investors

นิธิภักดิ์ กิตติศาสตร์¹และประภาพร กิจดำรงธรรม²

Nithiphak Katisart¹ and Prapaporn Kitdamrongtam²

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้²

Accounting Department, Faculty of Management Science, Rajabhat Maha Sarakham University¹

Faculty of Business Administration, Maejo University²

Corresponding author E-mail : pinithiphak21@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในประเทศไทยนักลงทุนรายย่อยจัดเป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีปริมาณการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์มากที่สุดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเติบโตของตลาดทุน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสร้างภาพ (Projective technique) ด้วยวิธีการแบบทดสอบรูปการ์ตูน (Cartoon Test) ประชากร คือ นักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มวัยเกษียณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษพบว่าความสะดวกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และความรู้ความเข้าใจซึ่งมีความสำคัญต่อทัศนคติการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทยกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้น; นักลงทุนรายย่อย; Projective technique

ABSTRACT

According to The Stock Exchange of Thailand, the individual investor group is the highest trading volume among investor types. Their trading volume has been increased continuously as a result of the advanced in technology and the growth in capital markets. This research aims to study the attitude towards stock trading of individual Thai investors by using qualitative research method. Data were collected using the Projective technique in term of Cartoon Test method. Population is individual Thai investors. By employing purposive sampling, individual investors were divided into several groups including an undergraduate student group, master student group, working people group and retirement people group. Data was analyzed by using content analysis. The results found that the convenience in gaining information, investment cost, the knowledge, the understanding of the investment have crucial impact on attitude towards stock trading of individual Thai investors in different groups.

Keywords : Attitude towards Stock Trading; Individual Investors; Projective Technique



บทนำ

ในปัจจุบันการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้มีการขยายตัวอย่างมาก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญเติบโตของตลาดทุน อุตสาหกรรมกองทุนรวม รวมทั้งการผลักดันโครงการลดหย่อนภาษีของรัฐบาลสำหรับการลงทุนในกองทุนรวมและการลงทุนเพื่อการเกษียณ ทำให้เกิดนักลงทุนรายย่อยที่ถือหุ้นอยู่ในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก [1] นักลงทุนสามารถเลือกช่องทางการลงทุนได้หลากหลายช่องทาง ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและผลตอบแทนและวัตถุประสงค์ของการลงทุน ซึ่งแต่ละช่องทางมีความแตกต่างกัน นักลงทุนย่อมคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงและมีความเสี่ยงต่ำ [2] การซื้อหลักทรัพย์หรือการลงทุนในหุ้นถือเป็นช่องทางหนึ่งของการลงทุนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากประชาชนทั่วไป เป็นช่องทางหนึ่งสำหรับการออมเงิน ซึ่งเหมาะสำหรับนักลงทุนที่ต้องการความหลากหลายในประเภทสินค้าที่จะลงทุน การเป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมถือหุ้นในบริษัท โดยผลตอบแทนจากการลงทุนอาจอยู่ในอัตราที่สูงกว่าและหลากหลายรูปแบบกว่าเมื่อเทียบกับการฝากเงินธนาคาร เช่น การได้รับสิทธิในการจอง ออกหุ้นใหม่ เงินปันผลหรือกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ [3] ซึ่งแต่เดิมการเล่นหุ้นถือเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน ต้องใช้เงินจำนวนมากในการลงทุนซื้อหุ้น รวมทั้งต้องมีโบรกเกอร์หรือนายหน้าให้คำแนะนำในการซื้อขายหุ้น แต่ในปัจจุบันภายใต้แพลตฟอร์มสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการส่งเสริมตลาดทุนในแต่ละประเทศ ทำให้นักลงทุนรวมทั้งผู้ที่อยู่ในตลาดทุนมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง [4]

สำหรับประเทศไทยตลาดการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ในช่วงกำลังพัฒนาเติบโต ซึ่งการขยายฐานของผู้ลงทุนจัดเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญของแผนแม่บทการพัฒนาตลาดไทย จากข้อมูลทางสถิติของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2560 มีผู้เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) เป็นจำนวนมากกว่า 2.2 ล้านบัญชี [5] สาเหตุที่ทำให้คนเข้าสู่ตลาดทุนหรือเล่นหุ้นกันมากยิ่งขึ้นอาจสืบเนื่องมาจากการเปิดเสรีค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อปี พ.ศ.2555 ส่งผลทำให้ค่าธรรมเนียมลดลง นอกจากนั้นการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ

อินเทอร์เน็ต เช่น การซื้อขายหุ้นออนไลน์หรือผ่านทางแอปพลิเคชัน ทำให้การลงทุนหรือการซื้อขายหลักทรัพย์ในหุ้นเกิดความสะดวกและคล่องตัวขึ้นเป็นอย่างมากและช่วยลดต้นทุนการจ่ายเงินค่านายหน้าให้โบรกเกอร์สำหรับนักลงทุน [6] การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบออนไลน์นี้กำลังเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจเพิ่มมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลทางสถิติพบว่าในปี 2560 ที่ผ่านมามีจำนวนนักลงทุนซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นจำนวนมากกว่า 600,000 บัญชี หรือประมาณร้อยละ 31.05 ของมูลค่าซื้อขายรวมในตลาด [5] ส่งผลทำให้นักลงทุนรายย่อยจัดเป็นนักลงทุนประเภทที่มีมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับนักลงทุนประเภทอื่น ซึ่งจากข้อมูลสถิติในปี 2561 อยู่ที่ 39.49% [7]

แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติหรือมุมมองต่อซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการลงทุนที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล [2] ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ถือเป็นหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ให้นักลงทุนมีมุมมองต่อการซื้อขายหุ้นแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ความแตกต่างกันทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุน [3] ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มนักลงทุนรายย่อย จะทำให้บริษัทสามารถวางแผนและสื่อสารกับนักลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้การระดมทุนทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และกระตุ้นการเติบโตของการลงทุนให้ประสบความสำเร็จ นำมาสู่ความเข้มแข็งของตลาดทุน

จากงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการศึกษาด้านพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของนักลงทุนรายย่อยได้มีการศึกษาหลากหลายแง่มุมเพื่อให้ทราบถึงทัศนคติและพฤติกรรมของนักลงทุน

Wood and Zaichkowsky [1] ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์โดยใช้การแบ่งกลุ่มโดยแบ่งกลุ่มนักลงทุนออกเป็น 4 กลุ่มหลักคือ 1) นักลงทุนที่ไม่ชอบความเสี่ยง (Risk-intolerant Traders) นักลงทุนกลุ่มนี้จะมี การตรวจสอบการลงทุนบ่อยครั้งและชอบที่จะได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาทางการเงิน 2) นักลงทุนที่มีความมั่นใจ (Confident Traders) จัดเป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีประสบการณ์ อายุมากและมีการรักษาพอร์ตการลงทุนที่หลากหลาย 3) นักลงทุนใหม่ที่มีหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Loss-averse young Traders) กลุ่มนี้

มักใช้อินเตอร์เน็ตในการซื้อขายหุ้นและศึกษาข้อมูลประกอบการลงทุนหรือประเมินความผันผวนของหุ้น และ 4) นักลงทุนระยะยาวแบบอนุรักษ์นิยม (Conservative long-term Investors) นักลงทุนกลุ่มนี้มีความเชื่อมั่นน้อยจึงนิยมการลงทุนในกองทุนรวมผ่านที่ปรึกษาทางการเงินเป็นหลัก ทั้งนี้ นักลงทุนทั้ง 4 กลุ่มนี้จะซื้อหุ้นประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันไป ใช้ข้อมูลที่แตกต่างกันและมีพฤติกรรม ทศนคติต่อการซื้อขายหุ้นที่แตกต่างกัน

Fünfgeld and Wang [8] ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมด้านการเงินของนักลงทุนรายย่อยในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จากนักลงทุนจำนวน 1,282 คน โดยได้ใช้ปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่ ความวิตกกังวล (Anxiety) ความสนใจในประเด็นด้านการเงิน (Interest In Financial Issues) ความหยิ่งฐึ้นในการตัดสินใจ (Intuitive Decisions) ความต้องการออมเงิน (Need For Precautionary Saving) และความอิสระในการใช้จ่ายเงิน (Free-Spending) เป็นปัจจัยหลักในการแบ่งกลุ่มนักลงทุนรายย่อย ร่วมกับข้อมูลด้านสังคมประชากร เช่น เพศ อายุ และการศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักลงทุนรายย่อยสามารถจัดเป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่มขึ้นอยู่กับความต้องการในผลิตภัณฑ์การเงินที่แตกต่างกันไป

Sitinjak and Ghazali [9] ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมด้านการตัดสินใจในการลงทุนในตลาดหุ้นระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่มีอารมณ์ การรับรู้ และข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่แตกต่างกันของนักลงทุนในประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 70 คน ผลการศึกษาพบว่าอารมณ์ การรับรู้ และการได้รับข้อมูลทางบัญชีมีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อความเสี่ยงและความเชื่อมั่นในการลงทุน

Falahati [10] ได้ศึกษาทัศนคติด้านการเงินตามลักษณะเพศของนักศึกษา จำนวน 2,340 คน พบว่าความแตกต่างด้านเพศมีผลต่อทัศนคติ นักศึกษาเพศชายจะใช้เงินเพื่ออำนาจและการได้รับการยกย่องและจะมีความกังวลมากกว่าผู้หญิงเมื่อเกิดปัญหาทางการเงิน ในขณะที่ผู้หญิงจะใช้เงินเพื่อความพึงพอใจ ลดความเครียดหรือการให้รางวัลกับชีวิต จะมีความรู้สึกมั่นคงมากกว่าผู้ชายเมื่อเกิดปัญหาทางการเงิน

Mistry [4] ได้ศึกษาพฤติกรรมนักลงทุนในประเทศอินเดีย ด้านทัศนคติและความเข้าใจในตลาดทุนของนักลงทุนรายย่อยจำนวน 150 คน พบว่านักลงทุนรายย่อยส่วนมากไม่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการการลงทุน และนักลงทุนบางส่วนไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบริษัทที่ลงทุนทั้งที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ในประเทศหรือเศรษฐกิจโลก นอกจากนั้น นักลงทุนจะไม่ตัดสินใจทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญทางการเงินขึ้น แต่จะพยายามทำความเข้าใจกับตลาดทุนเกิดขึ้นจะตัดสินใจว่าควรทำเช่นไร

Srinuan [3] ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจในการลงทุนของนัก ลงทุนไทยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้แบบสอบถามกับนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่าอาชีพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การลงทุนต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการลงทุน ปัจจัยด้านพฤติกรรมของ คนรุ่นใหม่ด้านความต้องการของบุคคล และด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงทุนในหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิธี เทคนิคการสร้างภาพหรือ Projective Technique เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากคลินิกจิตเวช [11] จัดเป็นเครื่องมือที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในด้านจิตวิทยา ต่อมาได้มีการนำมาปรับใช้ในการศึกษาด้านสังคมศาสตร์และด้านธุรกิจ เทคนิคนี้จะประกอบไปด้วยการหาความสัมพันธ์ (Association) การทำให้สมบูรณ์ (Completion) การแต่งประโยค (Construction) ใช้แบบทดสอบรูปภาพการ์ตูน (Cartoon test) และการแสดงออก (Expressive task) [11] ปัจจุบันจัดว่าเป็นเทคนิคใหม่ที่มีความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตลาดหรือการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า [12] การนำวิธีนี้มาใช้ในการลงทุนทำให้ได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อาจเปิดเผยอารมณ์และความรู้สึกได้อย่างตรงไปตรงมา [12] เป็นวิธีการสร้างภาพหรือนำเข้าสู่สถานการณ์หรือการสร้างจินตนาการ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างนั้นให้ข้อมูลออกมาโดยทางอ้อมจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะใช้วิธีนี้ในการศึกษาด้านการเงิน



หรือการลงทุน โดยผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของนักลงทุนรายย่อยที่มีต่อการลงทุน เพื่อให้บริษัทหรือที่ปรึกษาทางการเงินเกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปวางแผนและสื่อสารกับนักลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยงานวิจัยนี้มุ่งตอบคำถามที่ว่า “ทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยของประเทศไทย เป็นอย่างไร?”

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคการสร้างภาพ (Projective Technique)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักลงทุนรายย่อยในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักลงทุนรายย่อยที่เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด จำนวน 219 คน ที่อยู่ในจังหวัดภาคอีสานและภาคเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี (หญิง) จำนวน 32 คน กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี (ชาย) จำนวน 30 คน กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท (หญิง) จำนวน 30 คน กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท (ชาย) จำนวน 30 คน กลุ่มวัยทำงาน (หญิง) จำนวน 33 คน กลุ่มวัยทำงาน (ชาย) จำนวน 30 คน และกลุ่มวัยเกษียณ (หญิง) จำนวน 34 คน และกลุ่มวัยเกษียณ (ชาย) จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงบริบทภาพโดยรวมของทัศนคติและพฤติกรรมของนักลงทุนรายย่อยที่เป็นนักศึกษาหญิงและศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกันด้วยวิธี Projective Technique โดยใช้แบบทดสอบรูปภาพการ์ตูน (Cartoon test) ที่วิธีนี้นักลงทุนจะได้รับคำแนะนำให้เติมคำพูดให้สอดคล้องกับตัวละครในช่องฟองอากาศที่ปรากฏใน

แถบการ์ตูน โดยเป็นการเลือกรูปภาพที่มีความสอดคล้องกับการซื้อขายหุ้น แบ่งออกเป็น 6 บล็อก จำนวน 8 ช่องฟองอากาศให้เติมบทสนทนา ซึ่งจากการ์ตูนได้ถูกคัดเลือกให้แสดงอารมณ์ระหว่างตัวละครหลักสองตัวให้น้อยที่สุด ซึ่งวิธีนี้จะทำให้นักลงทุนได้แสดงทัศนคติหรือความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ความน่าเชื่อถือและความถูกต้องในการวิจัย (Validity and Reliability)

เพื่อให้งานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือ และเพิ่มความแข็งแกร่งของงานวิจัย งานวิจัยนี้ได้มีการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นการลดอคติในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Cross Check) เช่น มีการตรวจสอบโดยใช้ทฤษฎีแนวคิดจากหลายแหล่ง (Theory Triangulation) นอกจากนั้นยังมีผู้วิจัยหลายคน (Researcher Triangulation) ร่วมกันในการตรวจสอบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) กล่าวคือ อ่านข้อมูลที่ได้เนื้อหา (ความหมาย) แยกแยะ และจัดกลุ่มความหมาย หาแบบแผน เชื่อมโยงแบบแผนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีเพศหญิง มีทัศนคติว่าการซื้อขายหุ้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และเป็นการลงทุนที่น่าทดลอง เมื่อได้เป็นนักลงทุนแล้วการซื้อขายหุ้นเป็นเรื่องไม่ยากอย่างที่คิดไว้ แต่ต้องมีการศึกษาข้อมูลอย่างเพียงพอ และมีเงินทุนในการเปิดพอร์ตการซื้อขายหุ้นมีความเสี่ยง โดยส่วนมากนิยมเทรดหุ้นผ่านแอปพลิเคชัน หรือ Click to win โดยส่วนมากมีประสบการณ์เล่นหุ้นประมาณ 1 ปี มีความนิยมในการซื้อขายหุ้นที่เป็นระยะสั้น โดยหวังได้กำไร ผลตอบแทน เงินปันผลจากการลงทุน ถึงแม้ว่าการลงทุนจะมีความเสี่ยง แต่ก็ไม่น่ากลัวและมีความคิดเห็นว่าการหากเทรดหุ้นนานขึ้นจะมีความเชี่ยวชาญมากขึ้น

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีเพศชาย มองการซื้อขายหุ้นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ต้องมีเงินทุน และมีการศึกษาข้อมูล ต้องการคำแนะนำในการลงทุน และยังมีความสับสนว่าจะเลือกลงทุนในหุ้นกลุ่มใด มีกีฬาทดลองเล่นหุ้นผ่าน แอปพลิเคชัน และมีความสนใจในซื้อหุ้นเพื่อเก็งกำไรระยะสั้น มีความกังวลเมื่อหุ้นตก ต้องมีการเช็คพอร์ตการลงทุนบ่อยครั้ง

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทเพศหญิง มีทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้นว่าเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่สูงเช่นกัน และให้ผลตอบแทนที่รวดเร็ว เน้นการลงทุนระยะสั้น ในหุ้นที่ดี มีราคาไม่สูง และมีความเสี่ยงต่ำ ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการลงทุนในหุ้นได้ ต้องการได้รับการแนะนำการลงทุน การซื้อหุ้นจัดได้ว่าเป็นโอกาสในการลงทุน ที่หวังผลตอบแทนและเป็นการออมเงิน

กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทเพศชาย ส่วนมากมีการศึกษาข้อมูลการซื้อขายหุ้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือ แอปพลิเคชัน รวมทั้งเทรดหุ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่นิยมเปิดพอร์ตการลงทุนในหุ้นระยะยาว หุ้นปันผล ที่ให้ผลกำไรดีหรือมีผลตอบแทนที่สูง เลือกซื้อหุ้นที่มีพื้นฐานดี และมีเครดิตภาพดีมาก มีความสนใจในหุ้นกลุ่มพลังงาน กลุ่มธนาคาร มีทัศนคติว่าการลงทุนมีความเสี่ยง แต่พยายามเทรดหุ้นที่มีความเข้าใจมากที่สุด มีการศึกษาถึงแนวโน้มและความน่าจะเป็น และยอมรับความเสี่ยง และต้องการศึกษาหรือได้รับการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหุ้น

กลุ่มคนทำงานเพศหญิง ส่วนใหญ่เทรดหุ้นโดยหวังผลกำไรหรือผลตอบแทน มองว่าการลงทุนมีความเสี่ยงจึงต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีการปรึกษาโบรกเกอร์ หรือ Technical analyst และมีการศึกษาข้อมูลในตลาดหุ้น แนวโน้ม ความผันผวน กราฟความเคลื่อนไหว จากข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ บทวิเคราะห์ และการศึกษาทางการเงินเพื่อดูผลกำไรประกอบการลงทุน มีความสนใจลงทุนในหุ้นสีเขียว หรือหุ้นยั่งยืน และหวังผลกำไรในระยะกลาง

กลุ่มคนทำงานเพศชาย มองว่าการซื้อขายหุ้นเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยง โดยส่วนใหญ่หวังผลกำไรหรือเงินปันผล โดยสนใจถือหุ้นระยะยาวดังนั้นจิตใจต้องนิ่ง ไม่ตื่นตระหนกกับข่าวสารหรือสื่อ มีความเชื่อมั่นและการลงทุนซื้อเพิ่มอย่างต่อเนื่อง จนบางรายเกิด Overtrade การลงทุนต้องมีการวิเคราะห์ทิศทางกราฟของตัวเอง

เศรษฐกิจ ทิศทางของตลาดหุ้น การเลือกตั้ง สภาพแวดล้อมของบริษัท เน้นการลงทุนกับบริษัทที่มีความโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ ความเสี่ยง มีการปรึกษาตัวแทนหรือโบรกเกอร์ ประกอบการตัดสินใจ และมองว่าการซื้อขายหุ้นเป็นการออม ซึ่งต้องมีการสร้างพอร์ตแบบกระจายในหุ้นหรือกองทุนหลายประเภท มีการวางแผนและมีวินัยในการลงทุน มีการเล่นหุ้นผ่าน Click to win และการใช้โปรแกรมสตรัมมิ่ง

กลุ่มวัยเกษียณเพศหญิง มีความสนใจลงทุนในหุ้นมากกว่าการนำเงินไปฝากธนาคาร อันเนื่องมาจากดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก มีทัศนคติที่ดีต่อหุ้นพื้นฐานดีมากที่สุด รองลงมาคือหุ้นกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มธนาคารและกลุ่มพลังงาน มีเงินลงทุนไม่มากและมีความสนใจในหุ้นที่ราคาไม่แพง มีโอกาสเติบโตสูง ราคาไม่ผันผวนมากนัก เคยมีประสบการณ์ขายหุ้นขาดทุน และมองว่าเป็นการทำให้เสียโอกาสในการลงทุนอื่น สามารถรับความเสี่ยงได้ และมีความเข้าใจว่าความเสี่ยงย่อมมีมากขึ้นตามผลตอบแทนที่สูงขึ้น มีการกระจายการลงทุนในหุ้นหลาย ๆ ประเภทเพื่อลดความเสี่ยง มีการลงทุนในตราหนี้และตราสารทุน นักลงทุนบางรายสนใจซื้อขายหุ้นที่ทำกำไรระยะสั้น ถึงแม้ว่าจะมีความเสี่ยงสูงก็ตาม มีการศึกษาข้อมูลที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มองว่านักลงทุนต้องมีเวลาติดตามตลาดหุ้นและต้องหมั่นหาความรู้ ศึกษาปัจจัยทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ส่งผลต่อสภาพตลาดหุ้น ปัญหาวิกฤตการเงิน NPL การตกแต่งตัวเลขงบการเงินหรือความล้มเหลวของบริษัทในอดีตถือเป็นบทเรียนที่นักลงทุนต้องศึกษาและเรียนรู้ เพื่อประกอบการพิจารณาการลงทุนอย่างรอบคอบในปัจจุบัน

กลุ่มวัยเกษียณเพศชาย มีความคิดเห็นว่าการลงทุนในปัจจุบันมีความผันผวน มีความสนใจลงทุนในกองทุนรวมหรือตราสารหุ้นและควรมีการกระจายการลงทุนในหลายแห่งเพื่อกระจายความเสี่ยง การลงทุนต้องพิจารณาให้รอบคอบมากขึ้นเนื่องจากปัจจุบันหลายธุรกิจได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยี เช่น กลุ่มธนาคาร นักลงทุนจึงต้องมีการปรับตัวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นและออมอย่างชาญฉลาด นอกจากนั้นยังมีความสนใจในการลงทุนด้วยทองคำ โดยมองว่าเป็นทางเลือกที่ดีในการทำกำไรในระยะยาว



สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ศึกษาทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนรายย่อยแต่ละกลุ่มในประเทศไทย โดยการใช้ Projective Technique ทั้ง 7 กลุ่ม พบว่ากลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงและนักศึกษาปริญญาโทชาย นิยมซื้อขายหุ้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชัน นักศึกษาปริญญาตรีทั้งหญิงและชายมีทัศนคติว่าการซื้อขายหุ้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และน่าทดลอง ซึ่งพวกเขาต้องหาเงินลงทุน และต้องการศึกษาข้อมูลและคำแนะนำในการลงทุนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นการให้ข้อมูลด้านการซื้อขายหุ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตควรเป็นช่องทางที่บริษัทหรือที่ปรึกษาทางการเงินพิจารณาเป็นลำดับต้น ๆ นอกจากนั้นกลุ่มคนทำงานทั้งชายและหญิงจะมีการศึกษาโบรกเกอร์ อาจเป็นผลเนื่องมาจากความสะดวกในช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถจ่ายค่าตอบแทนสำหรับการให้คำปรึกษาได้ นอกจากนั้นการลงทุนในหุ้นยั่งยืนหรือ Green investment ถือเป็นหุ้นที่ได้รับความนิยมในกลุ่มของคนทำงานหญิง สำหรับกลุ่มวัยเกษียณหญิงนั้นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีบทเรียนจากปัญหาวิกฤตการเงินในอดีต มีประสบการณ์ซึ่งต้องการรับข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบและมีเวลาในการติดตามตลาดทุนจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์ หากพิจารณาด้านเพศจะพบว่าเพศชายจะมีความกังวลใจในการลงทุนมากกว่าเพศหญิงในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งขัดแย้งกับกับงานวิจัยของ Fünfgeld and Wang [8] ที่เน้นย้ำว่าเพศหญิงจะมีความกังวลใจในการใช้จ่ายเงินมากกว่าเพศชาย และมีความวิตกกังวลเมื่อมูลค่าหุ้นลดลงสูงกว่าเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Falahati [10] ที่พบว่าเพศหญิงจะมีความมั่นใจมากกว่าผู้ชายเมื่อเกิดปัญหาด้านการเงิน นอกจากนั้นนักลงทุนกลุ่มที่เป็นนักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การลงทุนในหุ้นน้อยทำให้ยังต้องการความรู้และการแนะนำด้านการลงทุน มีการใช้สืบค้นหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตเพราะสามารถประหยัดค่าใช้จ่าย หากไปปรึกษาโบรกเกอร์จะต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ซึ่งการรับสารหรือข้อมูลต้องใช้วิจารณญาณแต่นักศึกษาส่วนมากยังขาดความสามารถในการหยั่งรู้หรือตัดสินใจในการซื้อขายหุ้น จึงต้องไปทดลองเล่นผ่าน

โปรแกรมจำลอง Click to win ซึ่งเป็นแค่การฝึกฝน ยังไม่กล้าที่จะเสี่ยงลงทุนจริง ๆ ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ Sitinjak and Ghozali [9] ที่พบว่าอารมณ์ การรับรู้ และการได้รับข้อมูลทางบัญชีมีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อความเสี่ยงและความเชื่อมั่นในการลงทุน นอกจากนั้นนักศึกษาส่วนมากยังขาดอิสระในการใช้จ่ายเงิน ด้วยความเป็นนักศึกษาแหล่งเงินได้จึงมีจำกัด ทำให้การหาเงินนำมาลงทุนเป็นเรื่องที่ต้องคิดมาก หากเปรียบเทียบกับคนทำงานหรือคนที่อยู่ในวัยเกษียณซึ่งอาจจะมีอิสระในการใช้จ่ายเงินมากกว่า มีการศึกษาโบรกเกอร์ หรือ Technical Analyst และมีการศึกษาข้อมูลในตลาดหุ้น แนวโน้ม ความผันผวน กราฟความเคลื่อนไหว จากข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ บทวิเคราะห์ และการศึกษางบการเงินซึ่งทำให้มีความหยั่งรู้ในการตัดสินใจสูงกว่า แต่อย่างไรก็ตามนักลงทุนที่อยู่ในวัยเกษียณบางกลุ่มมีความกล้าในการลงทุนน้อยกว่านักศึกษาอันเกิดประสบการณ์ความผิดพลาดในการลงทุนในอดีตที่ผ่านมา ปัญหาวิกฤตการเงิน NPL การตกแต่งตัวเลขงบการเงินหรือความล้มเหลวของบริษัทส่งผลทำให้เกิดความขาดทุนจากการซื้อขายหุ้น อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้วัยเกษียณต้องมีการปรับตัว ทำให้เกิดความกังวลใจและใช้เวลานานในการตัดสินใจเลือกซื้อขายหุ้น [8] นอกจากนั้นความกังวลใจในเรื่องเงิน หรือความรู้สึกไม่มั่นคงที่เกิดจากการลงทุนสามารถบรรเทาได้โดยการตัดสินใจที่แม่นยำเพื่อทำให้รู้สึกดีขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ที่มากขึ้นหรือระดับข้อมูลที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นจะช่วยทำให้ความวิตกกังวลลดลงไป

ดังนั้นแนวทางสนใจในการซื้อขายหุ้นสำหรับกลุ่มนักศึกษาควรจะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำ การให้ความรู้หรือคำแนะนำผ่านทางอินเทอร์เน็ตน่าจะเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ดีเนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนมากมีการศึกษาหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ แตกต่างจากกลุ่มวัยเกษียณหรือคนทำงานที่มีอิสระในการใช้จ่ายเงินมากกว่า การปรึกษาผ่านโบรกเกอร์หรือที่ปรึกษาทางการเงินน่าจะเป็นอีกหนึ่งช่องทางในที่จะทำให้การซื้อขายหลักทรัพย์ทำได้รวดเร็วมากขึ้นหรือไม่การจัดแคมเปญส่งเสริมการลงทุนสำหรับวัยเกษียณหรือเพื่อบรรเทาภาวะภาษีอาจเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่เหมาะสม



ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อบริษัทหรือที่ปรึกษาทางการเงิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทัศนคติของนักลงทุนแต่ละกลุ่มและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและสื่อสารกับนักลงทุนได้ ทำให้การระดมทุนทำได้รวดเร็วขึ้น และกระตุ้นการเติบโตของการลงทุนให้ประสบความสำเร็จ นำมาสู่ความเข้มแข็งของตลาดทุน นอกจากนี้การใช้แบบทดสอบด้วยวิธี Projective Technique โดย Cartoon test ทำให้เข้าใจทัศนคติ มุมมองของนักลงทุนในเชิงลึก แต่อย่างไรก็ตามพบว่าข้อมูลที่นักลงทุนบางท่านตอบไม่ได้ให้ความหมายที่เป็นประโยชน์หรือก่อให้เกิดความเข้าใจ และมีความคลุมเครือหลายประโยคที่นักลงทุนพยายามเขียนลงไปเพียงเพื่อเติมเต็มแบบทดสอบให้สมบูรณ์โดยการใช้คำพูดที่ไม่เกี่ยวข้องหรือมีความหมายในแง่ของการซื้อขายหุ้น ทั้งนี้เป็นเพราะเทคนิคนี้เปิดกว้างให้ผู้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ในเชิงลึก แต่ผู้วิจัยก็ต้องมีความระมัดระวังและมีการให้ข้อมูลหรือชี้แจงเบื้องต้นให้ผู้มีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นที่ตรงและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยให้มากที่สุดซึ่งในงานวิจัยต่อไปควรมีการเปรียบเทียบผลการวิจัยโดยใช้วิธีอื่น ๆ ของ Projective technique เช่น การต่อคำ การเติมประโยคให้สมบูรณ์ หรือ บทบาทสมมติ ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Wood, R., & Zaichowsky, J. L. (2004). Attitudes and trading behavior of stock market investors: A segmentation approach. **The Journal of Behavioral Finance**, 5(3), 170-179.
- [2] Jothilingam, K., & Kannan, K. V. (2013). Investors attitude towards investment avenues-A study in Namakkal district. **International Journal of Innovative Research and Development**, 2(2), 57-68.
- [3] Srinuan, K., & Promsuwan, S. (2016) A Study of Personal Characteristics Investment Behaviors and Investment Motivation of Thai Investors Affecting Decision Making in the Stock Exchange of Thailand. **RPBS Academic Conference on Business Management and Digital Technology (2016)**. Bangkok.
- [4] Mistry, K. (2015). A Study of Individual Investors' Behavior in Stock Market- With Special Reference to Indian Stock Market. **International Journal of Management and Commerce Innovations**, 3(1), 541-545.
- [5] Stock Exchange of Thailand.(2017). **Trading Statistics 2017**. Retrieved April 11, 2018, from https://www.set.or.th/th/market/securities_company_statistics60.html
- [6] Achavanuntakul, S.(2013). **Knowledge exploration for reform Thailand: Capital market reform and reduction in social inequality**. Bangkok: Penti..
- [7] Stock Exchange of Thailand.(2018). **Market Data: Investor Types**. Retrieved April 11, 2019, from <https://marketdata.set.or.th/mkt/investortype.do?language=th>
- [8] Fünfgeld, B., & Wang, M. (2009). Attitudes and behaviour in everyday finance: evidence from Switzerland. **International Journal of Bank Marketing**, 27(2), 108-128.
- [9] Sitinjak, E. L. M., & Ghazali, I. (2012). The Investor Indonesia Behavior on Stock Investment Decision Making: Disposition Effect, Cognition and Accounting Information. **Psychology**, 3(8). 93-100.
- [10] Falahati, L., & Paim, L. H. (2011). A comparative study in money attitude among university students: a gendered view. **Journal of American Science**, 7(6), 1144-1148



- [11] Mesías, F. J., &Escribano, M. (2018). Projective Techniques. **Methods in Consumer Research**, 1, 79-102.
- [12] Petison, P. (2013). A comparison of three projective techniques: Lessons learned from a business

research class. **ECRM2013-Proceedings of the 12th European Conference on Research Methods: ECRM 2013**. Academic Conferences Limited.